

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/12/2000

PREFERENCJE PARTYJNE W STYCZNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Koniec starego roku i początek nowego upłynęły bez dramatycznych wydarzeń w sferze polityki. W drugiej połowie grudnia odbył się I Kongres SLD - ugrupowania, które zmieniając formę organizacyjną miało również szansę nieco zmienić swoje oblicze. Apele dotyczące głębszego rozliczenia z przeszłością (wystosowane m. in. przez prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego) nie spotkały się jednak z przychylnym przyjęciem większości delegatów. W roku poprzedzającym wybory parlamentarne obserwujemy również wśród innych, mniejszych ugrupowań politycznych próby odnowy lub zmiany wizerunku, a także zawiązywania nowych sojuszy. Dla rządzącej koalicji, a zwłaszcza dla silniejszego z partnerów ją tworzących, najbardziej istotnym wydarzeniem minionego miesiąca było złożenie w Sejmie przez 74 posłów AWS wniosku - wbrew stanowisku premiera i przewodniczącego „Solidarności” - o wotum nieufności wobec ministra skarbu Emila Wąsacza. (Odrzucenie tego wniosku w głosowaniu nastąpiło po realizacji badania.) W ciągu miesiąca poprzedzającego sondaż¹ w debacie publicznej przewijały się także kwestie etyczne dotyczące finansowania polityków i polityki - począwszy od oficjalnego upomnienia, jakiego sejmowa komisja etyki poselskiej udzieliła byłemu przewodniczącemu sejmowej komisji finansów publicznych, poprzez sprawę wysokich odpraw dla zwalnianych szefów radia publicznego, a skończywszy na ujawnieniu przez NIK ustaleń dotyczących wysokości dochodów radnych w samorządach terytorialnych. Wszystko to mogło wpływać na poglądy polityczne Polaków, w tym także na ich preferencje wyborcze.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w połowie stycznia, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 63% ankietowanych, a więc nieco więcej (o 3 punkty procentowe) niż w grudniu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (116), 13-18 stycznia 2000, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłej ludności Polski (N=1075).

Od wielu miesięcy niezmiennie najwięcej zwolenników ma SLD. W porównaniu z grudniem '99, kiedy poparcie dla Sojuszu osiągnęło rekordowo wysoki poziom, obecne notowania tej partii są nieco niższe. Zamiar oddania na nią głosu deklaruje obecnie 35% respondentów zapowiadających udział w wyborach, a więc o 3 punkty mniej niż w grudniu. Po rejestrowanych w ubiegłych miesiącach wahaniach, notowania SLD ponownie zbliżyły się do poziomu z października ubiegłego roku i ciągle należą do najwyższych uzyskiwanych w naszych sondażach.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	1999													2000
	I	II	III	IV ₍₁₎	IV ₍₂₎	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach													
SLD	27	29	28	28	29	30	31	33	34	33	35	31	38	35
AWS	28	22	22	23	23	22	24	20	16	17	17	20	20	16
UW	11	15	9	7	8	10	9	7	9	10	10	10	8	11
PSL	9	11	9	11	10	8	9	8	11	8	7	9	7	9
UP	7	7	5	3	5	4	6	4	5	6	5	4	4	3
KPEiR	3	2	3	2	4	2	2	2	2	2	3	3	3	2
ROP	2	3	4	3	4	3	3	3	2	2	3	3	2	2
KPEiR RP	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1	1
UPR	-	-	2	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	1
ZZR „Samoobrona”	-	-	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
PLD	-	-	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1
ChD III RP	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	0
Inna partia	3	2	3	1	1	1	1	3	2	2	1	1	2	2
Trudno powiedzieć	8	8	11	15	10	12	9	14	13	13	12	12	11	16
N	650	635	601	610	605	629	658	629	632	685	659	637	654	675

Zamiar oddania głosu na AWS deklaruje obecnie 16% potencjalnych uczestników wyborów, o 4 punkty procentowe mniej niż w grudniu. Po dwóch miesiącach utrzymywania się nieco lepszych notowań tej formacji, styczeń przyniósł spadek poparcia dla głównego ugrupowania rządzącego i powrót do wcześniejszych, relatywnie niskich notowań. Podobnie

jak w przypadku SLD, notowania AWS są niemal identyczne z tymi, jakie ugrupowanie to uzyskało w październiku ubiegłego roku, a więc w okresie poprzedzającym batalię podatkową i nasilenie antagonizmów między koalicją, z jednej strony, a opozycją i prezydentem z drugiej.

Nieco lepsze niż przed miesiącem są natomiast notowania drugiego z ugrupowań rządzących - Unii Wolności. Na partię Leszka Balcerowicza głosowałoby obecnie 11% ankietowanych deklarujących udział w wyborach, czyli o 3 punkty więcej niż miesiąc temu. Minimalnie większym poparciem niż w grudniu (wzrost o 2 punkty) cieszy się także PSL, za którym opowiada się 9% potencjalnych wyborców.

Niewiele zmieniła się sytuacja pozostałych ugrupowań uwzględnianych w naszych sondażach - ich szanse na miejsce w parlamencie nadal pozostają niewielkie. Trzeci miesiąc z rzędu na niskim poziomie kształtuje się poparcie dla Unii Pracy (3%). Pewnej marginalizacji wydaje się też ulegać pozycja ROP. Styczeń jest już drugim z kolei miesiącem, kiedy ugrupowanie to osiąga notowania najniższe z dotychczasowych - opowiada się za nim zaledwie 2% respondentów zapowiadających udział w wyborach. Równie niewielki odsetek badanych deklaruje poparcie dla KPEiR (2%), jeszcze zaś mniej zwolenników (po 1%) mają ZZR „Samoobrona”, KPEiR RP, PLD, UPR, a także ChDIII RP, która w tym miesiącu uzyskała wynik poniżej 0,5%.

Początek roku przyniósł niewielki spadek poparcia dla dwóch najsilniejszych ugrupowań sceny politycznej. W końcu ubiegłego roku sytuacja polityczna sprzyjała mobilizacji potencjalnych zwolenników wokół głównych aktorów konfliktu zainicjowanego jeszcze debatą związaną ze sprawami podatkowymi. Dające się wówczas zaobserwować wyostrenie podziałów politycznych związane było zapewne także z tym, że konfrontacja opozycji i koalicji dotyczyła nie tylko kwestii merytorycznych dotyczących planów reformy

podatkowej, ale coraz wyraźniej nabierała cech politycznych - opozycja podawała w wątpliwość już nie tylko kompetencje koalicji AWS-UW, ale także jej legitymację do rządzenia. Styczniowe zmniejszenie się poparcia dla obu ugrupowań może być więc swego rodzaju korektą w stosunku do wcześniejszych notowań obu ugrupowań, jaka nastąpiła wraz ze spadkiem emocji politycznych towarzyszących konfrontacji tych ugrupowań. O ile jednak dla SLD cieszącego się największą popularnością to niewielkie obniżenie poparcia oznacza spadek z wysokiego, nienotowanego dotąd poziomu, o tyle w przypadku AWS jest to nie tylko zahamowanie tendencji do poprawy notowań, ale także ponowny spadek popularności do poziomu najniższego w historii tego ugrupowania (z sierpnia '99). Niewątpliwie utrzymaniu przez AWS nieco lepszych notowań z końca ubiegłego roku nie sprzyjały bardzo wyraźne już oznaki kryzysu wewnętrznego, jaki przeżywa to ugrupowanie, co po raz kolejny ujawnił wniosek grupy posłów tej formacji o odwołanie własnego ministra skarbu. Również inne ujawniane przez prasę fakty utrwalające niekorzystny obraz stylu sprawowania władzy (jak np. sprawa posła Goryszewskiego czy zapowiadana zmiana na stanowisku szefa Polskiego Monopolu Loteryjnego, którą to funkcję miał objąć były szef ZUS-u) z pewnością nie sprzyjały wzrostowi popularności tego ugrupowania.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	63	19	19	1075
Płeć				
Mężczyźni	65	17	18	510
Kobiety	61	20	19	565
Wiek				
18-24 lat	53	23	24	154
25-34	65	20	15	190
35-44	64	17	19	205
45-54	71	14	15	233
55-64	59	23	18	111
65 lat i więcej	59	20	22	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	60	22	18	397
Miasto do 20 tys.	60	16	24	127
20 - 100 tys.	65	17	18	212
101 - 500 tys.	61	15	24	187
501 tys. i więcej mieszk.	73	18	9	152
Wykształcenie				
Podstawowe	51	22	27	287
Zasadnicze zawodowe	60	18	22	279
Średnie	69	18	13	406
Wyższe	80	13	7	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	84	8	8	65
Prac.umysł.niż.szczebła	70	20	10	118
Pracownicy fiz.- umysł.	65	16	20	64
Robotnicy wykwalifikowani	61	18	22	107
Robotnicy niewykwalifik.	68	13	19	43
Rolnicy	75	14	11	70
Pracujący na własny rach.	68	10	22	65
Bierni zawodowo				
Renciści	57	24	19	106
Emeryci	59	20	21	201
Uczniowie i studenci	62	20	18	63
Bezrobotni	53	23	24	114
Gospodynie domowe i inni	44	29	27	57
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	74	16	10	205
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	66	15	19	84
sekt. pryw. poza rolnict.	63	15	22	187
prywatnym gosp. rolnym	72	17	11	78
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	58	23	19	201
276 - 399	64	12	25	119
400 - 549	60	24	16	240
550 - 799	62	14	24	127
Powyżej 799 zł	77	11	12	178
Ocena własnych war. mater.				
Złe	54	22	25	341
Średnie	63	19	18	494
Dobre	76	13	11	239
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	9	25	73
Raz w tygodniu	66	18	16	530
1-2 razy w miesiącu	61	26	13	162
Kilka razy w roku	61	18	21	197
W ogóle nie uczestniczy	52	16	32	112
Poglądy polityczne				
Lewica	74	14	12	301
Centrum	54	22	25	298
Prawica	73	13	14	271
Trudno powiedzieć	47	28	25	202

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWS	ChD III RP	KPEiR	KPEiR RP	PSL	PLD	ROP	SLD
Ogółem	16	0	2	1	9	1	2	35
Płeć								
Mężczyźni	16	0	1	1	10	0	2	36
Kobiety	15	1	2	2	8	1	3	35
Wiek								
18-24 lat	13	0	0	1	3	0	1	32
25-34	18	0	0	0	13	0	3	33
35-44	15	0	0	0	9	0	3	34
45-54	10	1	1	1	11	1	3	42
55-64	17	0	4	2	6	3	2	38
65 lat i więcej	23	1	6	3	7	0	1	31
Miejsce zamieszkania								
Wieś	12	1	3	1	21	0	1	31
Miasto do 20 tys.	13	1	1	3	9	0	1	38
20 - 100 tys.	20	0	1	0	4	1	4	34
101 - 500 tys.	14	0	2	2	0	2	4	43
501 tys.i więcej mieszk.	23	0	1	0	0	0	2	37
Wykształcenie								
Podstawowe	19	0	4	3	10	1	0	34
Zasadnicze zawodowe	14	0	1	0	11	1	4	31
Średnie	15	0	0	1	10	0	3	38
Wyższe	12	0	2	0	0	0	2	40
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	7	0	0	0	0	0	3	36
Prac.umysł.niż.szczebla	15	1	0	0	5	0	2	46
Pracownicy fiz.- umysł.	22	2	0	4	9	0	0	28
Robotnicy wykwalifikowani	22	0	2	0	2	2	1	36
Robotnicy niewykwalifik.	21	0	0	0	22	0	0	42
Rolnicy	5	0	0	0	48	0	0	23
Pracujący na własny rach.	15	0	0	0	3	0	0	35
Bierni zawodowo								
Renciści	12	1	4	3	8	0	0	42
Emeryci	19	0	6	4	7	2	2	36
Uczniowie i studenci	17	0	0	0	3	0	0	22
Bezrobotni	14	0	0	2	3	0	12	43
Gospodynie domowe i inni	11	0	4	0	13	3	5	18
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	18	0	2	0	7	1	2	34
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	18	0	0	3	4	0	0	47
sekt. pryw. poza rolnict.	14	1	0	0	2	1	1	37
prywatnym gosp. rolnym	5	0	0	0	47	0	0	24
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	12	0	3	1	22	1	5	30
276 - 399	12	0	0	1	16	0	2	38
400 - 549	23	0	3	0	7	1	2	38
550 - 799	11	1	3	4	4	1	0	41
Powyżej 799 zł	19	1	1	1	2	1	3	40
Ocena własnych war. mater.								
złe	11	0	3	3	10	1	3	40
Średnie	14	0	1	1	11	0	3	36
Dobre	22	1	1	1	4	1	1	29
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	42	4	3	0	6	0	2	13
Raz w tygodniu	18	0	2	1	13	0	2	28
1-2 razy w miesiącu	10	0	1	1	9	0	4	38
Kilka razy w roku	7	0	1	1	3	2	2	57
W ogóle nie uczestniczy	7	0	3	3	0	0	2	49
Poglądy polityczne								
Lewica	1	0	0	1	9	1	0	75
Centrum	7	0	2	2	12	0	4	28
Prawica	41	1	3	1	5	0	4	6
Trudno powiedzieć	13	0	3	0	13	1	2	18

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?
(%)

	UPR	UP	UW	ZZR "Samo- obrona"	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	3	11	1	2	16	675
Płeć							
Mężczyźni	2	4	11	2	3	13	331
Kobiety	1	3	10	0	2	18	344
Wiek							
18-24 lat	0	6	12	4	2	25	82
25-34	1	1	13	0	2	15	124
35-44	1	4	10	2	6	16	131
45-54	2	2	10	1	1	14	165
55-64	2	3	8	0	1	13	66
65 lat i więcej	1	4	10	0	2	12	107
Miejsce zamieszkania							
Wieś	1	2	2	3	1	22	237
Miasto do 20 tys.	0	5	9	0	1	19	76
20 - 100 tys.	1	4	10	0	4	17	138
101 - 500 tys.	0	3	19	0	2	8	114
501 tys.i więcej mieszk.	6	3	21	0	2	6	111
Wykształcenie							
Podstawowe	0	3	4	1	3	17	147
Zasadnicze zawodowe	0	6	3	2	2	24	167
Średnie	2	2	12	0	2	13	278
Wyższe	4	3	32	0	1	4	83
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	4	4	30	0	2	15	54
Prac.umysł.niż.szczebła	2	3	18	0	0	8	83
Pracownicy fiz.-umysł.	0	3	2	0	2	29	41
Robotnicy wykwalifikowani	1	6	4	2	6	16	65
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	2	0	0	13	29
Rolnicy	0	0	0	9	1	14	52
Pracujący na własny rach.	8	2	18	0	1	18	44
Bierni zawodowo							
Renciści	1	5	7	0	0	18	60
Emeryci	1	3	9	0	2	10	120
Uczniowie i studenci	0	4	28	0	5	21	39
Bezrobotni	0	3	0	0	3	21	60
Gospodynie domowe i inni	0	4	6	5	8	25	25
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	2	4	13	1	2	14	152
spółce właścicieli	0	0	15	0	4	10	55
prywatnych i państwa	4	5	15	0	2	18	117
sekt. pryw. poza rolnict.	0	0	3	6	1	13	56
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	2	2	1	2	17	117
276 - 399	1	6	3	2	0	20	76
400 - 549	1	3	10	0	3	10	143
550 - 799	0	5	11	0	2	15	78
Powyżej 799 zł	2	4	22	0	2	4	137
Ocena własnych war. mater.							
Złe	0	4	5	1	1	18	183
Średnie	1	3	6	1	3	19	311
Dobre	3	3	23	1	1	8	181
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	3	2	3	0	10	12	48
Raz w tygodniu	1	2	10	1	1	20	351
1-2 razy w miesiącu	2	6	9	3	1	16	99
Kilka razy w roku	0	4	14	0	2	6	119
W ogóle nie uczestniczy	3	6	15	0	1	10	59
Poglądy polityczne							
Lewica	0	4	3	1	1	5	223
Centrum	1	4	13	3	6	18	160
Prawica	4	3	22	1	2	9	197
Trudno powiedzieć	0	1	0	0	0	48	94